

Гиренко Лілія Анатоліївна,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри управління та адміністрування
навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
проспект Науки, 26, м. Дніпро, 49005, Україна
e-mail: girenko@oblinfo.dp.ua <https://orcid.org/0009-0005-1855-070X>

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Анотація. У статті розкрито питання реалізації молодіжної політики в Україні і світі. Досліджено практики реалізації молодіжної політики в європейських країнах. Розглянуто нормативно-правову базу, що регламентує реалізацію молодіжної політики на національному та регіональному рівнях, зокрема, на прикладі Дніпропетровської області. Визначено основні причини, що гальмують реалізацію молодіжної політики на міжнародному, національному та місцевому рівнях. Вивчено питання діяльності молодіжних центрів, як одного із шляхів реалізації молодіжної політики. Запропоновано напрямки активізації державної молодіжної політики.

Ключові слова: *молодь, молодіжна політика, молодіжний центр, молодіжна інфраструктура, молодіжний працівник, молодіжні ініціативи, молодіжні програми.*

Постановка проблеми. Україна переживає один з найскладніших періодів за часи своєї незалежності. У першу чергу ця ситуація позначається на найбільш працездатній та адаптивній до змін, але, разом із тим, найбільш уразливій частині суспільства – молоді. Тому сьогодні треба говорити про необхідність активізації молодих людей, залучення їх до суспільного життя, спонукання до дій. Адже повоєнна відбудова країни потребуватиме молодих, активних, ініціативних людей, упевнених у своєму майбутньому. Наразі простежуються проблеми, що гальмують реалізацію молодіжної політики в Україні. Багато в чому ці проблеми співпадають із проблемами європейської молоді. При цьому загально прийнятої, єдиної для всього Європейського Союзу чіткої молодіжної політики не існує. Вітчизняними науковцями вже напрацьовані пропозиції щодо змін у державні молодіжні програми, які б дозволили вирішити наявні проблеми.

Як цитувати: Гиренко Л. А. Проблеми реалізації молодіжної політики в Україні та шляхи їх подолання. *Державне будівництво*. 2024. № 1 (35). С. 320–334 DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-24>

In cites: Hyrenko, L.A. (2024). Problems of youth policy implementation in Ukraine and ways to overcome them. *State Formation*, no. 1 (35), 320–334. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-1-24> [in Ukrainian].

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженню актуальних проблем реалізації молодіжної політики в Україні присвятили свої наукові праці Акімов А., Бородін Є., Горінов П., Драпушко Р., Комаринець С., Машталір С., Міненко Є., Мудрий Я., Пархоменко-Куцевіл О., Прохоренко А., Сушко А., Тарасенко Т., та інші науковці.

Аналізу міжнародного досвіду реалізації молодіжної політики присвятили свої дослідження Бровко Н., Кравченко М., Краснопольська Т., Кулініч О., Малімон В., Сімакова С., Стукан Т., Шелемба М. та інші вітчизняні науковці.

Мета статті полягає у вивченні причин недостатньої ефективності молодіжної політики на національному й міжнародному рівнях та формуванню конкретних пропозицій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. За результатами дослідження «Вплив війни на молодь в Україні» [1]. 82% молодих людей зазнали втрат – розлуку з родиною, втрати рідних і друзів, руйнування житла, зниження доходів та значне погіршення психічного здоров'я. Разом із тим, порівняно з 2021 роком у 2022 році зросла громадська активність молодих людей, зокрема, більше ніж удвічі – з 20% до 42% – зросла частка молоді, що займаються волонтерством.

За результатами дослідження проекту опитувань ЮНІСЕФ U-Report з організацією Teenenergizer, проведеного у вересні 2023 року, 51% молодих людей відчувають непереборну тривожність, 21% – сильну тривогу, 18% – відчувають себе добре. Рівень байдужості до речей, які їх раніше цікавили, знизився до п'яти балів [2].

І все ж, як стверджують результати дослідження «Українська молодь сьогодні – 2023» на замовлення Міжнародного республіканського інституту (IRI) та Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), 89% молодих людей у віці від 16 до 35 років бачать майбутнє України обнадійливим. 75% опитаних планують залишитися в країні, 79% прагнуть її відбудувати. Але є але. Працюють лише 55% опитаних молодих людей, 16% – працюють та навчаються, кожен десятий (10%) тільки навчається і кожен п'ятий (18%) – не працює і не навчається [3].

При цьому, згідно з дослідженням Українського центру економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова, у 2022 році вимушеними мігрантами стали 19% людей віком від 16 до 29 років та 37% - від 30 до 39 років [4]. Тобто більше половини з тих, хто поїхав – це молодь. І вже зараз постає питання, хто буде відбудувати країну після перемоги.

Справедливо буде зауважити, що низький рівень участі молоді у суспільному житті та житті країни на всіх рівнях – проблема не нова. Але саме сьогодні треба говорити про необхідність активізації молодих людей, залучення їх до суспільного життя, спонукання до дій. Адже повоєнна відбудова країни потребуватиме молодих, активних, ініціативних людей, упевнених у своєму майбутньому.

Для реалізації цього надважливого завдання треба розібратися в причинах, що гальмують реалізацію молодіжної політики та визначити шляхи їх подолання.

Вітчизняні дослідники серед згаданих причин виділяють п'ять найбільш актуальних:

1. Відсутність правової підтримки молоді та молодіжної політики у сфері зайнятості [5], [6], [7], [8];

2. Недостатнє фінансування молодіжних програм. Зокрема, у 2020-2021 роках фінансування молодіжних програм складало менше 0,5% від загального бюджету Міністерства молоді та спорту України [9], [5], [8];

3. Патерналістичність характеру молодіжної політики – молодь практично не долучається до формування молодіжних програм та проєктів, особливо на місцевому рівні [5], [9], [10];

4. Широкі рамки віку молоді. Потреби осіб в 14 і 35 років кардинально не співпадають. Через це молодіжні програми розконцентровані [9], [11];

5. Недостатня, а на місцевому рівні подекуди відсутня молодіжна інфраструктура [6],[8].

Проблеми реалізації молодіжної політики в Україні багато в чому збігаються з проблемами європейської молоді. Зокрема, у Глобальному індексі благополуччя молоді, до якого включені 30 країн, у яких мешкають майже 70% молоді світу, визначені наступні:

– відсутність координації дій між молодіжними структурами й державними органами;

– розробка молодіжних програм на основі політичних ідеологій або тимчасових інтересів без урахування потреб і прав молодих людей;

– якщо молодь і бере участь у формуванні молодіжної політики, політичний порядок дня, як правило, вже сформований і їхня позиція вже не береться до уваги або ж проголошується непрезентативною;

– відсутній незалежний моніторинг та/або оцінка результатів, що досягнуті в процесі реалізації молодіжної політики, ідентифікація прорахунків та завдань, які потребують вирішення. Програми створюються без урахування попереднього досвіду;

– оскільки цільова аудиторія молодіжної політики недостатньо охоплена, реалізація програм ніяк не позначається на житті тих, заради кого ці програми задумані, або ж цільова група від самого початку надто мала [12, с. 22].

За основними характеристиками дослідники Кравченко М. та Кулініч О. виокремлюють чотири ключові моделі молодіжної політики:

1) універсалістська скандинавська модель, головною метою якої є автономність та незалежність від батьківського впливу усіх молодих людей до 25 років;

2) британська громадівська модель, націлена на конкретно визначені різні групи молоді з особливими потребами;

3) центральноевропейська протекціоністська модель, зосереджена професійній роботі з молодим поколінням;

4) середземноморська централізована модель, що не обмежується залученням третього сектора та місцевого самоврядування, а має централізовані риси [13, с. 24; 14, с.34].

Варто зазначити, що загально прийнятої, єдиної для всього Європейського Союзу чіткої молодіжної політики не існує. Країни Європи по-різному оцінюють необхідність державного регулювання молодіжної політики. Зокрема, в Австрії, Люксембурзі, Німеччині, Румунії та Франції створені молодіжні міністерства та молодіжні директорати. У Бельгії, Греції, Ірландії, Іспанії, Нідерландах, Норвегії, Португалії, Фінляндії та Швеції молодіжна політика віднесена до сфери одного з міністерств, у складі якого є молодіжний департамент. У Данії молодіжна політика координується одразу декількома міністерствами без молодіжного департаменту. В Італії та Великій Британії взагалі відсутні молодіжні директорати та спеціальні координуючі структури в органах виконавчої влади.

В Україні створене і працює Міністерство молоді та спорту, у складі якого є департамент молодіжної політики з чотирма відділами у складі та три департаменти спортивного спрямування із дванадцятьма відділами. На думку дослідника Стукан Т.М., якщо імплементувати досвід європейських країн в Україні, то варто створити однопрофільне міністерство, націлене виключно на молодіжний сегмент [15, с. 84].

І все ж у кожній із згаданих вище європейських країн є свої шляхи роботи із молоддю, частина з яких може бути корисною для України. Наведемо їх у таблиці 1.

Таблиця 1 – Практики реалізації молодіжної політики в європейських країнах [16]
Table 1 – Practices of youth policy implementation in European countries [16]

Країна	Вік молоді	Досвід реалізації молодіжної політики, корисні для України
Австрія	14 – 24	Увагу зосереджено на учнівській та студентській молоді, тому більшість програм базуються на неформальній освіті. В університетах запроваджені спеціальні програми з підготовки фахівців з питань молоді, хоча більшість пов'язана з соціальною роботою
Велика Британія	13 – 29	Молодіжні послуги розділені по конкретних вікових групах – від 13 до 19 років і від 19 до 29 років.
Естонія	7 – 26	Впроваджені спеціальні програми формальної освіти, освітній стандарт та базовий фундамент для створення відповідних навчальних програм у вищих навчальних закладах
Іспанія	15 – 29	Створена єдина інформаційна мережа для молоді з індивідуальною підготовкою запитів
Італія	15 – 35	Співпраця між навчальними закладами та молодіжними громадськими організаціями призвела до спільних проєктів, спрямованих на просування більш цілісного підходу до освіти
Франція	16 – 25	Молодіжна робота розділяється на чотири напрями в залежності від потреб молоді – соціокультурна діяльність; робота із молоддю, схильною до правопорушень або такими, що перебувають у небезпеці; операційна робота з працевлаштування молоді; попередження ризикованої поведінки молоді.

Міжнародний досвід свідчить, що ефективність молодіжної політики безпосередньо пов'язана з активністю молоді у державному будівництві та побудові громадянського суспільства. При цьому, варто погодитися із думкою Сушко А. та Прохоренко А., що таке включення необхідне не лише для молоді, а й для держави [5, с. 152].

Як бачимо, у Європейському Союзі немає чіткого визначення вікових меж, з яким би усі погодилися. У виданні Ради Європи та Єврокомісії «Основи молодіжної політики» зазначається, що молодь – це соціальний конструкт, пов'язаний із періодом багатоаспектного переходу від стану залежності до самостійності, від дитинства до дорослості. На рівні ЄС у якості вікового діапазону, що використовується у статистичних цілях, зазвичай береться вік між 15 і 29 роками [17, с. 6]. Згідно з Законом України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», до молоді належать громадяни віком від 14 до 35 років.

Із таблиці 1 видно, що в Україні верхня межа молодіжного віку є однією з найвищих у світі, при цьому статистичною класифікацією ООН категорія «молодь» визначається як індивіди 15–24 років включно. Хоча, на думку М. Гуцалової, молодіжний вік сьогодні – це поняття не стільки демографічне, скільки соціальне і політичне [18].

На початок 2022 року за даними ГО «Інститут молоді» чисельність молоді в Україні дорівнювала 9969,3 тисячі осіб, що становило 24,3% від населення країни. З них: 24,3% – молодь у віці 14-19 років, 19,2% – у віці 20-24 роки, 24,5% – 25-29 років і 32% – у віці 30-34 роки [19].

У Дніпропетровській області, згідно з дослідженням, проведеним управлінням з питань гуманітарної, соціально-культурної сфери та освіти Дніпропетровської обласної ради спільно з громадською організацією «ЖІНКИ плюс», на 1 січня 2022 року проживало 720,5 тис молодих людей у віці 16-35 років. З них 370,1 тис чоловіків та 350,4 тис. осіб жінок [20, с. 12].

Зважаючи на вище зазначене, можливо, слід дослухатися до європейського досвіду та висновків науковців щодо звуження вікових меж категорії молоді та взяти до уваги досвід Великої Британії та Франції щодо надання молодіжних послуг за віковими групами та групами за потребами.

Молодіжна політика в Україні здійснюється на трьох рівнях. Основні її принципи та стратегії запроваджуються на державному рівні і регулюються: Законом України «Про основні засади молодіжної політики» [21], Державною цільовою соціальною програмою «Молодь України» на 2021 – 2025 роки» [22], Державною цільовою соціальною програмою національно-патріотичного виховання на період до 2025 року [23], Національною молодіжною стратегією до 2030 року [24].

Основними завданнями молодіжної політики на національному рівні є:

- збільшення активної частини молоді, яка бере участь у процесах ухвалення рішень на усіх рівнях;
- підвищення рівня довіри молоді до державних інституцій;

- зниження рівня безробіття молоді та зменшення частки молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок;
- підвищення ефективності молодіжних центрів, що працюють з молоддю та допомагають їй у самореалізації та розвитку тощо.

Тобто завдання, визначені у державній молодіжній політиці практично повністю відповідають на потреби суспільства і згадані вище проблеми.

При цьому Національною молодіжною стратегією визначено, що виконання поставлених завдань можливе за умови узгодженості дій органів державної влади та місцевого самоврядування, громадянського суспільства, бізнесу, родини тощо.

На офіційному вебсайті Міністерства молоді та спорту України серед напрямів молодіжної політики визначені: працевлаштування молоді, громадянська освіта, здоровий та безпечний спосіб життя, волонтерська діяльність серед молоді та молодіжна політика в умовах децентралізації, регіональна молодіжна політика, інші напрями.

Реалізація завдань національної молодіжної політики здебільшого покладається на регіональний та місцевий рівень. Згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» на регіональний рівень покладено повноваження сприяння розвитку молодіжної інфраструктури, молодіжних центрів, інших суб'єктів молодіжної роботи [25, ст. 44].

Механізми участі молоді у формуванні та реалізації молодіжної політики чітко визначені Законом України «Про основні засади молодіжної політики» та наведені на рисунку 1.

Прикладом реалізації державної молодіжної політики на регіональному рівні може стати прийняття регіональної цільової соціальної програми «Молодь Дніпропетровщини» на 2022 – 2026 роки, завдання та заходи якої співзвучні з національною програмою [26], хоча як справедливо зазначає дослідник Яцук В. цільові соціальні програми не були реалізовані в повному обсязі. Як наслідок після завершення воєнних дій виникне необхідність прийняття нових нормативних актів у сфері молодіжної політики, які будуть містити показники, релевантні існуючим обставинам [27, с. 66].

Децентралізація передбачає, що основна відповідальність за реалізацію молодіжної політики покладається на місцевий рівень – рівень об'єднаних територіальних громад: управління та фінансування молодіжних центрів, що належать територіальним громадам або передані їм; надання молодіжним об'єднанням пільг на користування приміщеннями для їх громадської діяльності; сприяння розвитку молодіжних та дитячих громадських об'єднань, центрів, рад тощо [25, ст. 32].

Наявність молодіжної інфраструктури в громаді, на переконання науковців Бородіна Є., Острікової А., Тарасенко Т., сприяє активній реалізації програм гуманітарного реагування у громадах та оперативній організації роботи громадянам, які постраждали внаслідок бойових дій, та внутрішньо переміщеним особам. Такий досвід України із надання соціальних послуг населенню на базі молодіжних центрів є унікальним для усього світу та країн Європи, зокрема [28, с. 111].

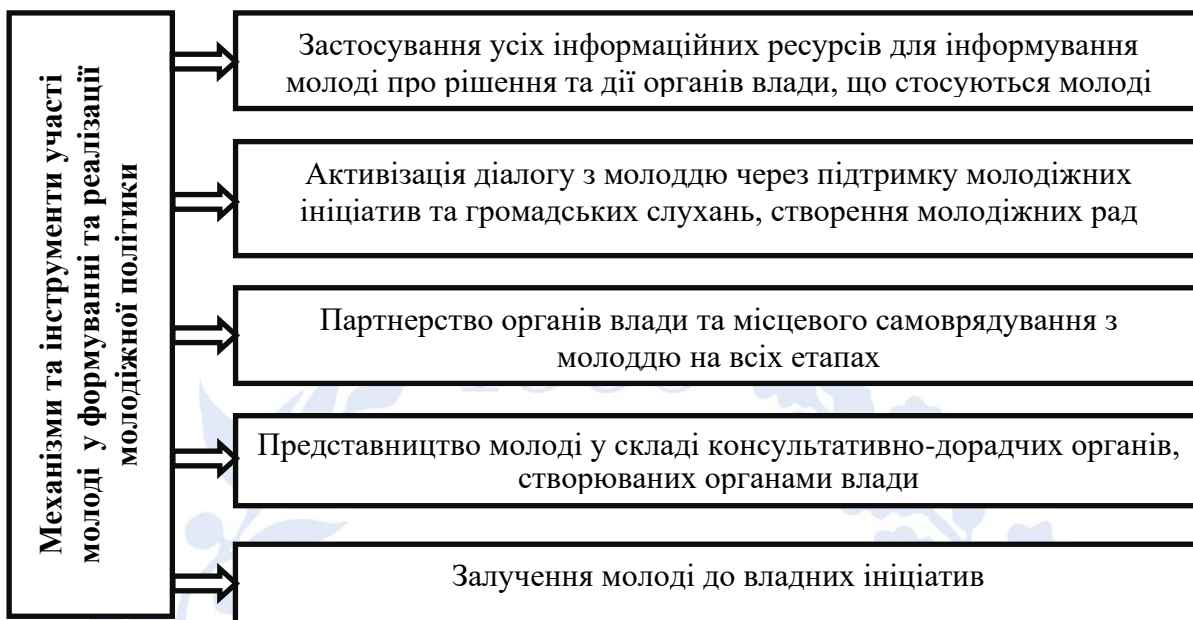

Рисунок 1 – Механізми та інструменти участі молоді у формуванні та реалізації молодіжної політики

Figure 1 – Mechanisms and tools for youth participation in the development and implementation of youth policy

Вперше в Україні така форма роботи із молоддю виникла у 2001 році із затвердженням Типового положення про молодіжний центр праці, метою якого було визначено працевлаштування молоді, забезпечення її зайнятості у вільний час та сприяння впровадженню її ініціатив конкретно у трудовій сфері [29]. З часом, а саме у 2017 році до згаданих цілей додалися напрямки сприяння соціалізації та самореалізації молоді, реалізації її творчого потенціалу, національно-патріотичного виховання, молодіжного підприємництва, волонтерства тощо [30].

У 2008 році Європейський керівний комітет у справах молоді (CDEJ) затвердив проєкт з просування Європейський молодіжних центрів Ради Європи як інструментів запровадження стандартів та прикладів належних практики у сфері молодіжної політики. Європейські молодіжні центри в Будапешті та Страсбурзі є постійними структурами для реалізації молодіжної політики Ради Європи та виступають осередками зосередження інновацій у питаннях формування молодіжної політики. Задля стабільної роботи молодіжних центрів Радою Європи запроваджено Знак якості цих структур.

В Україні Національний знак якості та критеріїв якості для молодіжних центрів запроваджено у 2017 році [31]. Його отримання підтверджує легітимність їхньої роботи та забезпечує міжнародне інституційне визнання.

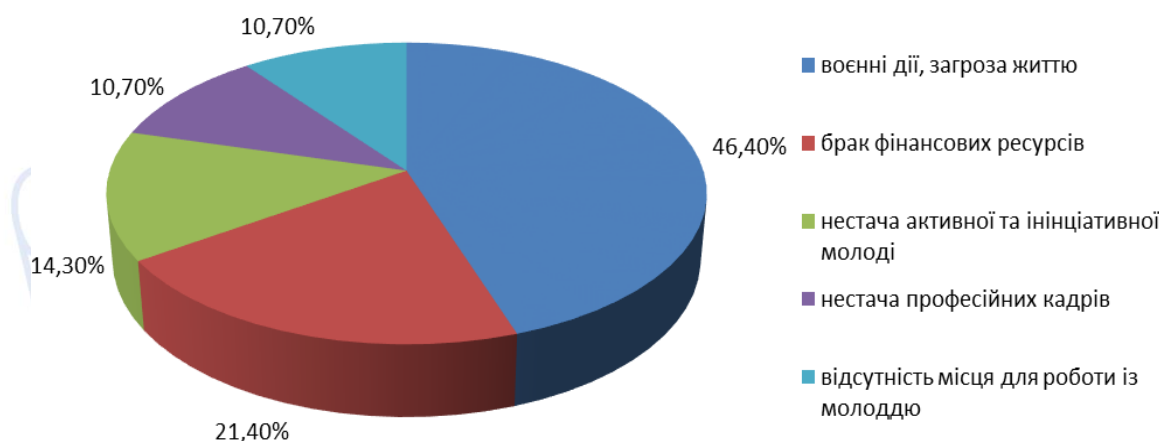
У сучасних українських реаліях молодіжні центри можуть бути важливим інструментом для соціальної й психологічної підтримки молоді, відкриття для неї нових напрямків самореалізації, платформою для благодійних заходів та ініціатив.

На початку 2022 року в Україні працювали понад 300 активних молодіжних центрів та просторів. З початком війни більша частина з них

перепрофілювалася на гуманітарні хаби та волонтерські центри, основною метою яких стало надання психологічного та юридичного супроводу та адаптації молоді до життя під час війни. Під час організації роботи молодіжного центру в умовах воєнного стану, наполягають Котковський В., Черниш Т. та Богатирьова М., необхідно проаналізувати його ресурсну спроможність та можливість переорієнтації для допомоги цивільному населенню. Також слід забезпечити захист людей та доступ до укриття у захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційних заходів [32, с. 54]

Із 2014 року за підтримки Програми розвитку ООН України та у співпраці з Міністерством молоді та спорту України й Державним інститутом сімейної та молодіжної політики в Україні реалізується програма «Молодіжний працівник», спрямована на підвищення професійного рівня представників державних службовців та громадських об'єднань, які працюють з молоддю. На початку 2023 року був затверджений професійний стандарт «Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник)» [33].

І хоча ці рішення певною мірою, забезпечили розуміння ролі молодих людей і молодіжної роботи у захисті й розбудові українського суспільства, та опитування, проведене серед молодіжних працівників Дніпропетровської області, свідчить, що, окрім безпечних мирних умов життя, молодіжним працівникам не вистачає фінансових ресурсів (21,4%), активної та ініціативної молоді (14,3%) професійних кадрів (10,7%), місць для роботи із молоддю (10,7%) [27, с. 69]. Детально це показано на діаграмі 1.

Діаграма 1 – Проблеми реалізації молодіжної політики на місцевому рівні
Diagram 1 – Problems of implementing youth policy at the local level

Дослідники Бородін Є., Яцук В. та Резніченко О. також звертають увагу на наявні виклики для повноцінної самореалізації молоді. Серед них: сприйняття лідерства як статусу, а не готовності до відповідальності; брак упевненості у можливості впливати на своє життя; несамостійність у виборі професії; нестача знань та навичок для самореалізації тощо [34, с. 15].

Науковиця Пархоменко-Куцевіл О. одним із важливих механізмів реалізації молодіжної політики вважає її цифровізацію, яка може розглядатися як важлива частина практик залучення молоді у соціальні процеси з урахуванням потреб молоді, пов'язаних зі зростанням популярності користування гаджетами та цифровізацією життя молодих людей [35, с. 211].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших досліджень. Молодь не зможе розвиватися і самореалізовуватися в країні без підтримки держави. Так само держава не здатна розвиватися без підтримки молоді. Країна без молодого покоління не має майбутнього. Тому найголовнішим завданням держави, місцевого самоврядування, освіти й науки є створення необхідних умов для сучасної молоді. Інакше кажучи, необхідна дієва, реальна, сучасна молодіжна політика, здатна не на словах, а реальними справами зацікавити молодь і допомогти їй стати ефективним рушієм змін у державі.

Нині Україні надається велика допомога через міжнародні програми, проекти й ініціативи. Але в жодному разі не можна допустити їх домінування на тлі державної підтримки. Адже прийде час, коли треба буде розраховувати на власні сили.

Отже вже зараз, застосовуючи міжнародний досвід, необхідно:

- розробляти програми соціальної підтримки, що забезпечують доступ молоді до освіти, працевлаштування, житла тощо;
- впроваджувати спеціальні програми формальної освіти, освітній стандарт та базовий фундамент для створення відповідних навчальних програм у вищих навчальних закладах;
- стимулювати та фінансувати молодіжні ініціативи та громадські організації, що працюють із молоддю;
- залучати молодих людей до прийняття рішень, забезпечуючи підхід «рівний – рівному»;
- сприяти створенню молодіжних організацій та програм;
- відкривати нові можливості цифровізації молодіжної політики як нового віртуального простору розгортання соціальних процесів;
- визначитися із межами віку молоді для більш чіткої спрямованості молодіжних програм і проєктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вплив війни на молодь в Україні. Підготовлено ГО «Аналітичний центр Cedos» і дослідницькою агенцією Info Sapiens за ініціативи, а також фінансової, технічної та організаційної підтримки Представництва Фонду ООН в галузі народонаселення в Україні, Програми розвитку ООН в Україні та Міністерства молоді та спорту України. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/2023/Socdoslidjenja/%D0%92%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%B2%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%8C%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.2023.pdf

2. Рівень тривожності на 3 з 5: який ментальний стан молоді в Україні. Дослідження проєкту опитувань ЮНІСЕФ U-Report з організацією Teenergizer. 11 жовтня 2023 р. URL: <https://usp-ltd.org/riven-tryvozhnosti-na-3-z-5-iyakyj-mentalnyj-stan-molodi-v-ukraini-opytuvannia/>

3. Національне опитування молоді в Україні «Українська молодь сьогодні – 2023». Компанія Info Sapiens на замовлення Міжнародного республіканського інституту (IRI) та Ради міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX). 09 жовтня 2023 р. URL: <https://usp-ltd.org/natsionalne-opytuvannia-molodi-v-ukraini-ukrainska-molod-sohodni-2023/>
4. Українські біженці: настрої та оцінки (березень 2022р.) URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/ukrainski-bizhentsi-nastroi-taotsinky>
5. Сушко А. І., Прохоренко А. М. Основні тенденції розвитку сімейної та молодіжної політики України: сучасні перспективи та виклики. *Актуальні проблеми політики*. 2023. Вип. 71. С. 151–157. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/71_2023/20.pdf
6. Драпушко Р. Г., Горінов П. В., Захаренко К. В., Міненко Є. С. Державна молодіжна політика України в умовах європейської інтеграції: виклики та можливості. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33(72). № 4. С. 9. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/2.pdf
7. Коваленко О. О., Ждан М. Д. Визначення напрямів державної молодіжної політики як фундаменту надання юридичних гарантій реалізації права на працю: методологія проблеми у період дії режиму воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 6. 2023. С. 245–248. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/279185/273758>
8. Жува Л. О. Актуальні проблеми молодіжної політики в сучасній Україні. *Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Запоріжжя, 13-14 травня 2021 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2021. Т.2. 280 с. URL: <https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/ZBIRNIK-TEZ-tom2-22.pdf#page=147>*
9. Мудрий Я. Проблеми реалізації державної молодіжної політики в Україні. *Освіта і соціальна робота як ресурси розвитку особистості й суспільства: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Чернівці, 24 листопада 2022 р.)*. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2022. С. 114–116. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7484?show=full>
10. Савельєв Є. В., Шарова О. С. Просування цінностей і стандартів ЄС у сфері молодіжної політики в країнах Європи. *Вчені записки Університету економіки та права «КРОК»*. 2020. № 1(57). С. 44–49. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/271/301>
11. Комаринець С. О., Машталір С. Г. Основні напрями вирішення проблем молодіжної політики в Україні. *Механізм регулювання економіки*. 2023. № 1(99). С. 105–112. URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/138>
12. Глобальний індекс благополуччя молоді 2017. Краткий обзор. URL: https://iyfglobal.org/sites/default/files/Index2017-ExSumm-FINAL-RU-web_6.pdf
13. Кравченко М., Гринь А. Сучасні міжнародні підходи до формування та реалізації молодіжної політики. *Молодіжна політика та молодіжна робота : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. За міжнарод. участю, 20 грудня 2019 р., м. Дніпро / за заг. ред. Є. І. Бородіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 34–37. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_12_20_material_conf.pdf#page=34*
14. Кулініч О. Класифікація моделей публічної молодіжної політики. *Молодіжна політика та молодіжна робота : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. За міжнарод. участю, 20 грудня 2019 р., м. Дніпро / за заг. ред. Є. І. Бородіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2020. С. 23–29. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_12_20_material_conf.pdf#page=34*
15. Стукан Т. М. Аналіз європейської системи інституційного забезпечення молодіжної політики. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія: «Державне управління»*. 2021. Том 32 (71). № 4. С. 79–86. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/15.pdf
16. Молодіжна політика у різних країнах світу. Всеукраїнський молодіжний центр. URL: <https://auyc.org.ua/blog/molodizhna-polityka-u-riznykh-krainakh-svitu/>

17. Основы молодежной политики. Совет Европы и Европейская комиссия. 2019. 24 с. URL: https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/PREMS%2520_RUS.pdf/b94df9a0-187a-b959-80a6-e560c632fbdc
18. Гутцалова М. Молодь як об'єкт державної молодіжної політики. Сучасна українська політика. *Політики і політологи про неї*. 2011. Вип. 22. С. 210–217. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26850/23-Gutsalova.pdf?sequence=1>
19. Офіційний сайт ГО «Інститут молоді» . URL: <https://inmol.org>
20. Гендерний портрет Дніпропетровської області : наук.-практ. видання (2022). 3-є вид., перероб. і доп. (за сприяння Дніпропетровської обласної ради та громадської організації "ЖІНКИ плюс"), Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 120 с. URL: https://womenplus.com.ua/wp-content/uploads/2023/09/Gendernij-portret_07.06.2023.pdf
21. Про основні засади молодіжної політики. Закон України від 27 квітня 2021 року № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
22. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 1669-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1669-2020-%D1%80#n11>
23. Державна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на період до 2025 року. Постанова Кабінету Міністрів України Від 30 червня 2021 року № 673. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF#n11>
24. Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року. Указ Президента України від 12 березня 2021 року № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#n13>
25. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 32) від 21 травня 1997 року №280/97-ВР <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Tex>
26. Про регіональну цільову соціальну програму «Молодь Дніпропетровщини» на 2022 – 2026 роки від 02 грудня 2021 року № 154-9/VIII. URL: <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Foblrada.dp.gov.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2021%2F12%2F%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0.doc>
27. Яцук В. М., Матухно Г. Р., Фронін Д. С. Результати опитування молодіжних працівників Дніпропетровщини щодо особливостей роботи з молоддю в умовах військового стану. *Politicus*. 2022. № 5. URL: http://politicus.od.ua/5_2022/10.pdf
28. Бородін Є. І., Острікова А. С., Тарасенко Т. М. Молодіжна робота в територіальній громаді в умовах війни. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах*, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15 – 28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда, П.М. Петровський та ін., уклад. Т.О. Мельник. Т. 1. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. С. 109–112. URL: https://ir.nmu.org.ua/jspui/bitstream/123456789/162971/1/2022_11_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7_%D0%A2%D0%BE%D0%BC%20%D0%86-109-112.pdf
29. Про затвердження Типового положення про молодіжний центр праці. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2001 року № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-2001-%D0%BF#Text>
30. Про затвердження типових положень про молодіжний центр та експертну раду при молодіжному центрі. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 року № 1014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2017-%D0%BF#Text>
31. Про затвердження Національного знаку якості та критеріїв якості для молодіжних центрів. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 03 серпня 2017 року № 3284. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17#Text>
32. Котковський В. С., Черниш Т. В., Богатирьова М. О. Організація роботи молодіжних центрів та просторів в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Актуальні проблеми держави і права. Збірник наукових праць. Національний університет «Одеська*

юридична академія». 2022. Вип. 94. С. 51–57. URL: http://www.apdp.in.ua/v94/94_2022.pdf#page=51

33. Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник). Реєстр кваліфікацій. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/fahivec-z-pitan-molodimolodiznij-pracivnik>

34. Бородин Є., Яцук В., Резніченко О. Інструменти публічного управління у сфері молодіжної політики. Практичний посібник для публічних службовців – учасників тренінгу за програмою «Молодіжний працівник». 2021. 292 с. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/2021_12_posibnyk-dlya-derzhsluzhbovcziv.pdf

35. Пархоменко-Куцевіл О. Цифровізація формування та реалізації молодіжної політики в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Державне управління»*. 2024. № 1 (19). С. 207–219. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/8521/8567>

Стаття надійшла до редакції 06.02.2024 р.

Стаття рекомендована до друку 23.03.2024 р.

Gyrenko L. A.,

PhD of Public Administration,

Associate Professor at the Department of Management and Administration,

Educational and Scientific Institute of Law and Innovative Education,

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs,

26 Nauky Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine

e-mail: girenko@obinfo.dp.ua <https://orcid.org/0009-0005-1855-070X>

PROBLEMS OF YOUTH POLICY IMPLEMENTATION IN UKRAINE AND WAYS TO OVERCOME THEM

Annotation. The article discusses the issue of youth policy implementation in Ukraine and the world. The practice of implementing youth policy in European countries has been studied. The normative and legal framework regulating the implementation of youth policy at the national and regional levels was considered, in particular, on the example of the Dnipropetrovsk region. The main reasons hindering the implementation of youth policy at the international, national and local levels have been identified. The issue of the activity of youth centers as one of the ways of implementing youth policy has been studied. Directions for the activation of the state youth policy are proposed.

Keywords: *youth, youth policy, youth center, youth infrastructure, youth worker, youth initiatives, youth programs.*

REFERENCES

1. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini [About local self-government in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 roku №280/97-VR – Law of Ukraine from May 21, 1997 № 280/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr#Text> [in Ukrainian].

2. Pro osnovni zasady molodizhnoi polityky [About the main principles of youth policy]: Zakon Ukrainy vid 27 kvitnia 2021 roku № 1414-IX – Law of Ukraine from April 27, 2021 № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> [in Ukrainian].

3. Pro Natsionalnu molodizhnu stratehiiu do 2030 roku [About the National Youth Strategy until 2030]. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12 bereznia 2021 roku № 94/2021 – Decree of the President of Ukraine from March 12, 2021 № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#n13> [in Ukrainian].

4. Derzhavna tsilova sotsialna prohrama natsionalno-patriotychnoho vykhovannia na period do 2025 roku [State targeted social program of national and patriotic education for the period until 2025]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Vid 30 chervnia 2021 roku № 673 – Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from June 30, 2021 № 673. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/673-2021-%D0%BF#n11> [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennia typovykh polozhen pro molodizhnyi tsentr ta ekspertnu radu pry molodizhnomu tsentri [On the approval of standard regulations on the youth center and the expert council at the youth center]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20 hrudnia 2017 roku № 1014 – Resolution № 1014 of the Cabinet of Ministers of Ukraine from December 20, 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2017-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

6. Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro molodizhnyi tsentr pratsi [On the approval of the Model Regulations on the Youth Labor Center]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 sichnia 2001 roku № 40 – Resolution № 40 of the Cabinet of Ministers of Ukraine from January 24, 2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-2001-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

7. Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy «Molod Ukrainy» na 2021-2025 roky [On the approval of the Concept of the State targeted social program «Youth of Ukraine» for 2021-2025]. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 hrudnia 2020 roku № 1669-r. – Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1669 dated December 23, 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1669-2020-%D1%80#n11> [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho znaku yakosti ta kryteriiv yakosti dlia molodizhnykh tsentriv [On the approval of the National Quality Mark and quality criteria for youth centers]. Nakaz Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy vid 03 serpnia 2017 roku № 3284 – Order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine from August 3, 2017 № 3284. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17#Text> [in Ukrainian].

9. Pro rehionalnu tsilovu sotsialnu prohramu «Molod Dnipropetrovshchyny» na 2022 – 2026 roky vid 02 hrudnia 2021 roku № 154-9/VIII [On the regional targeted social program «Youth of Dnipropetrovsk Region» for 2022-2026 from December 2, 2021 № 154-9/VIII]. URL: <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Foblrada.dp.gov.ua%2Fwpcontent%2Fuploads%2F2021%2F12%2F%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0.doc> [in Ukrainian].

10. Borodin, Ye.I., Ostriкова, A.S., & Tarasenko T.M. (2022). Youth work in the territorial community in the conditions of war. Public management and administration in the conditions of war and in the post-war period in Ukraine: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.: u 3 tomakh (m. Kyiv, 15-28 kvitnia 2022 r.), T. 1, 109-112. URL: https://ir.nmu.org.ua/jspui/bitstream/123456789/162971/1/2022_11_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7_%D0%A2%D0%BE%D0%BC%20%D0%86-109-112.pdf [in Ukrainian].

11. Borodin, Ye., Yatsuk, V., & Reznichenko O. (2021). Tools of public management in the field of youth policy. A practical guide for public servants - participants in the training under the «Youth Worker» program. [in Ukrainian].

12. Vplyv viiny na molod v Ukraini. Pidhotovleno HO «Analychnyi tsentr Cedoss» i doslidnytskoiu ahentsiieiu Info Sapiens za initsiatyvy, a takozh finansovoi, tekhnichnoi ta orhanizatsiinoi pidtrymky Predstavnytstva Fondu OON v haluzi narodonaselennia v Ukraini, Prohramy rozvytku OON v Ukraini ta Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy [The impact of war on youth in Ukraine. It was prepared by the NGO «Cedoss Analytical Center» and the research agency Info Sapiens on the initiative, as well as with the financial, technical and organizational support of the UN Population Fund Representation in Ukraine, the UN Development Program in Ukraine and the Ministry of Youth and Sports of Ukraine]. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/2023/Socdoslidjenja/%D0%92%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%B2%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%20%D

[0%BD%D0%B0%20%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%8C%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.2023.pdf](#) [in Ukrainian].

13. Hendernyi portret Dnipropetrovskoi oblasti [Gender portrait of Dnipropetrovsk region]: nauk.-prakt. vydannia – science and practice. edition (3-ye vyd., pererob. i dop. za spriannia Dnipropetrovskoi oblasnoi rady ta hromadskoi orhanizatsii «ZhINKY plus»). Dnipro: Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, 2022. 120 p. URL: https://womenplus.com.ua/wp-content/uploads/2023/09/Gendernij-portret_07.06.2023.pdf [in Ukrainian].

14. Global Youth Well-Being Index 2017. Kratkyi obzor. URL: https://iyfglobal.org/sites/default/files/Index2017-ExSumm-FINAL-RU-web_6.pdf

15. Huttsalova, M. (2011). Youth as an object of state youth policy. *Modern Ukrainian politics. Politicians and political scientists about it*, 22, 210–217. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26850/23Gutsalova.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].

16. Drapushko, R.H., Horinov, P.V., Zakharenko, K.V., & Minenko, Ye.S. (2022). State youth policy of Ukraine in conditions of European integration: challenges and opportunities. *Scientific notes of V. I. Vernadsky TNU. Series: Public management and administration*, 33 (72), 9. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/2.pdf [in Ukrainian].

17. Zhuzha, L.O. (2021). Actual problems of youth policy in modern Ukraine. *Educational and cultural and artistic practices in the context of the integration of Ukraine into the international scientific and innovative space: zbirnyk tez dopovidei II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv ta molodykh vchenykh (m. Zaporizhzhia, 13-14 travnia 2021 r.)*. Zaporizhzhia: Vyd-vo Khortytskoi natsionalnoi akademii, T. 2. 280 s. URL: <https://khnnra.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/ZBIRNIK-TEZ-tom2-22.pdf#page=147> [in Ukrainian].

18. Kovalenko, O.O., & Zhdan M.D. (2023). Determination of the directions of the state youth policy as a foundation for the provision of legal guarantees for the realization of the right to work: the methodology of the problem during the period of martial law. *Analytical and comparative jurisprudence*, 6, 245–248. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/279185/273758> [in Ukrainian].

19. Komarynets, S.O., & Mashtalir, S.H. (2023). The main directions of solving the problems of youth policy in Ukraine. *Mechanism of economic regulation*, 1(99), 105–112. URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/138> [in Ukrainian].

20. Kotkovskyyi, V.S., Chernysh, T.V., & Bohatyrova, M.O. (2022). Organization of the work of youth centers and spaces under the conditions of the legal regime of martial law. *Actual problems of the state and law. Collection of scientific works. Odesa Law Academy National University*, 94, 51–57. URL: http://www.apdp.in.ua/v94/94_2022.pdf#page=51 [in Ukrainian].

21. Kravchenko, M., & Hryn, A. (2019). Modern international approaches to the formation and implementation of youth policy. *Molodizhna polityka ta molodizhna robota – Youth policy and youth work: materialy IV Vseukr. nauk.-prakt. konf. za mizhnarod. Uchastiu (m. Dnipro, 20 hrudnia 2019 r.)*, 34–37. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_12_20_material_conf.pdf#page=34 [in Ukrainian].

22. Kulinich, O. (2019). Classification of models of public youth policy. *Youth policy and youth work: materialy IV Vseukr. nauk.-prakt. konf. za mizhnarod. Uchastiu (m. Dnipro, 20 hrudnia 2019 r.)*. Dnipro: DRIDUNADU, 23–29. URL: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/2019_12_20_material_conf.pdf#page=34 [in Ukrainian].

23. Youth policy in different countries of the world. *All-Ukrainian Youth Center*. URL: <https://auyc.org.ua/blog/molodizhna-polityka-u-riznykh-krainakh-svitu/> [in Ukrainian].

24. Mudryi, Ya. (2022). Problems of implementation of state youth policy in Ukraine. *Education and social work as resources for the development of the individual and society: materialy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoi uchastiu (Chernivtsi, 24 lystopada 2022 r.)*. Chernivtsi: Chernivetskyi nats. un-t, 114–116. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7484?show=full> [in Ukrainian].

25. Natsionalne opytuvannia molodi v Ukraini «Ukrainska molod sohodni – 2023» [National survey of youth in Ukraine «Ukrainian youth today – 2023»]. Kompaniia Info Sapiens na zamovlennia Mizhnarodnoho respublikanskoho instytutu (IRI) ta Rady mizhnarodnykh naukovykh doslidzhen ta obminiv (IREX) – Info Sapiens was commissioned by the International Republican Institute (IRI) and the International Research and Exchange Council (IREX), 09 zhovtnia 2023 r. URL: <https://usp-ltd.org/natsionalne-opytuvannia-molodi-v-ukraini-ukrainska-molod-sohodni-2023/> [in Ukrainian].
26. Osnovi molodezhnoi polytyky [Fundamentals of youth policy]. Sovet Evropi y Evropeiskaia komysyia – The Council of Europe and the European Commission. 2019. 24 s. URL: https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/PREMS%2520_RUS.pdf/b94df9a0-187a-b959-80a6-e560c632fbd [in Russian].
27. Ofitsiinyi sait HO «Instytut molodi» [Official website of the NGO «Institute of Youth»]. URL: <https://inmol.org> [in Ukrainian].
28. Parkhomenko-Kutsevil, O. (2024). Digitization of formation and implementation of youth policy in Ukraine. *Current issues in modern science. "Public administration" series, 1 (19)*, 207–219. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/8521/8567> [in Ukrainian].
29. Riven tryvozhnosti na 3 z 5: yakyi mentalnyi stan molodi v Ukraini [Level of anxiety at 3 out of 5: what is the mental state of youth in Ukraine]. Doslidzhennia proiektu opytuvan YuNISEF U-Report z orhanizatsiieiu Teenergizer – Research for the UNICEF U-Report survey project with the Teenerizer organization, 11 zhovtnia 2023 r. URL: <https://usp-ltd.org/riven-tryvozhnosti-na-3-z-5-iakyj-mentalnyj-stan-molodi-v-ukraini-opytuvannia/> [in Ukrainian].
30. Saveliev, Ye.V., & Sharova, O.S. (2020). Promotion of EU values and standards in the field of youth policy in European countries. *Scientific notes of the University of Economics and Law «KROK», 1(57)*, 44–49. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/271/301> [in Ukrainian].
31. Stukan, T.M. (2021). Analysis of the European system of institutional support of youth policy. *Scientific notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: «Public administration», 32 (71)*, 79–86. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/15.pdf [in Ukrainian].
32. Sushko, A.I., & Prokhorenko, A.M. (2023). The main trends in the development of family and youth policy of Ukraine: modern perspectives and challenges. *Actual problems of politics, 71*, 151–157. URL: http://app.nuoua.od.ua/archive/71_2023/20.pdf [in Ukrainian].
33. Ukrainski bizhentsi: nastroi ta otsinky [Ukrainian refugees: attitudes and assessments] (berezen 2022 r.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/ukrainski-bizhentsi-nastroi-taotsinky> [in Ukrainian].
34. Fakhivets z pytan molodi (molodizhnyi pratsivnyk) [Youth specialist (youth worker)]. Reiestr kvalifikatsii – Register of qualifications. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/fahivec-z-pitan-molodimolodiznij-pracivnik> [in Ukrainian].
35. Yatsuk, V.M., Matukhno, H.R., & Fronin, D.S. (2022). The results of the survey of youth workers of Dnipropetrovsk region regarding the peculiarities of working with young people under martial law. *Politicus, 5*. URL: http://politicus.od.ua/5_2022/10.pdf [in Ukrainian].

The article was received by the editors 06.02.2024.

The article is recommended for printing 23.03.2024.